

Ellen Shoshkes

Jaqueline Tyrwhitt: The United Nations and Planning Education in Indonesia

The School of Regional and City Planning that opened in September 1959 at the Institut of Teknologi Bandung (ITB) in Indonesia was the first of its kind in Southeast Asia. The United Nations (UN) regarded it as a pilot for similar schools – emphasising comprehensive physical planning – world-wide. The project evolved in the context of the reactivation of transnational exchanges of planning ideas and practices that had been interrupted by the Second World War, and UN establishment of the first large-scale system of technical assistance to facilitate such exchanges. This article sketches the role of British planner Jaqueline Tyrwhitt (1905-1983), who forged an influential synthesis of the bioregionalism of Patrick Geddes and tenets of European modernism that anticipated and helped shape UN policy in the 1950s, and was implemented at ITB.

Planning for Post-War Reconstruction

Tyrwhitt's ideas about planning and the education of planners crystallised during the war years, which she spent in London as director of the Association for Planning and Regional Reconstruction (APRR).¹ The war gave impetus to a consensus that had been forming since the 1920s and 1930s on a conception of planning pioneered by Geddes, based on the region as a unifying framework that connected national and community development and integrated social, economic and environmental design factors. APRR developed multidisciplinary survey methods to apply Geddes's principles to post-war reconstruction. Through APRR's training arm, the School of Planning and Research for Regional Development (SPRRD), Tyrwhitt ran a correspondence course utilising that new approach to town planning for armed forces personnel.

Tyrwhitt was also active in CIAM; she articulated her synthesis of Geddes and CIAM ideals in 'Town Planning', in the first issue (1945) of the

For a more complete study of Tyrwhitt's life and work, see Ellen Shoshkes, *Jaqueline Tyrwhitt: A Transnational Life in Urban Planning and Design* (London: Ashgate, 2013).

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

73

Ellen Shoshkes

Jaqueline Tyrwhitt: De VN en stedenbouwonderwijs in Indonesië

De school voor ruimtelijke ordening en stedenbouw die in 1959 opende binnen het Institut of Teknologi Bandung (ITB) in Indonesië, was de eerste in zijn soort in Zuidoost-Azië. De Verenigde Naties (VN) zagen het als een pilot voor vergelijkbare scholen wereldwijd, waarbij de nadruk zou komen te liggen op alomvattende ruimtelijke ordening. Het project ontstond op een moment waarop de transnationale uitwisseling van stedenbouwkundige ideeën en praktijken, die door de Tweede Wereldoorlog was onderbroken, weer werd geactiveerd. Daarnaast was het onderdeel van het eerste grootschalige systeem van technische assistentie dat de VN opzette om zulke uitwisselingen te ondersteunen. Dit artikel bespreekt de rol van de Britse stedenbouwkundige Jaqueline Tyrwhitt (1905-1983), die een invloedrijke synthese

smeedde tussen het 'bioregionalisme van Patrick Geddes en de dogma's van het Europese modernisme. Haar visie liep vooruit op (en gaf mede vorm aan) de politiek van de VN in de jaren 1950 en werd in praktijk gebracht in het ITB in Indonesië.

Stedenbouw voor de wederopbouw Tyrwhitt's ideeën over stedenbouw en het onderwijzen van stedenbouwers kristalliseerden in de oorlogsjaren, toen ze in Londen verbleef als directeur van de *Association for Planning and Regional Reconstruction* (APRR).¹ De oorlog gaf een impuls aan een consensus die sinds de jaren 1920 en 1930 in opkomst was: een opvatting van stedenbouw geïnspireerd op Geddes, met als basis de regio als een raamwerk dat ontwikkeling op nationaal niveau en op het niveau van lokale gemeenschappen samenbracht, en dat sociale, economische en milieukundige ontwerpaspecten integreerde. APRR ontwikkelde multidisciplinaire onderzoeksmethoden om Geddes principes toe te passen in de naoorlogse wederopbouw.

Voor meer over Tyrwhitt's leven en werk, zie: Ellen Shoshkes, *Jaqueline Tyrwhitt: A Transnational Life in Urban Planning and Design* (Londen: Ashgate, 2013).

Architects' Year Book, as well as in her North American lecture tour that year. Jacob Crane, then Director of the US National Housing Agency's International Office, knew Tyrwhitt through the International Federation of Housing and Town Planning (IFHTP) and arranged her itinerary in the US. Crane was also a follower of Geddes and wanted to strengthen connections among like-minded planners on the eve of the UN Conference on International Organisation.

In October 1946 Tyrwhitt participated in the first post-war IFHTP congress, which adopted a resolution urging 'the Economic and Social Council of the United Nations to establish . . . a unit to deal specifically with the international problems of housing and planned reconstruction'.² Among the delegates from 23 countries were Crane and Dutch civil engineer J.P. Thijsse, head of the new Central Planning Bureau in the Dutch East Indies. Thijsse was also Professor of Planning at the Technische Hoogeschool (TH) in Bandung, and was traveling abroad to 'study the organisation and

2
IFHTP News Sheet IV
(1947), 3.

Jaqueline Tyrwhitt, c. 1953

Ellen Shoshkes

74

Via de opleidingstak van APRR droeg Tyrwhitt zorg voor een schriftelijke cursus waarbij deze nieuwe benadering ten aanzien van stedenbouw werd ingezet voor militair personeel.

Tyrwhitt was ook actief in de CIAM; ze zette haar synthese van de idealen van Geddes en de CIAM uiteen in het artikel 'Town Planning', in het eerste nummer (1945) van het *Architects' Year Book*, en in haar lezingenserie in Noord-Amerika dat jaar. Jacob Crane, directeur van de *National Housing Agency's International Office* van de VS, die de lezingen verzorgde, kende Tyrwhitt via de *International Federation of Housing and Town Planning* (IFHTP). Crane was ook een volgeling van Geddes en wilde de connecties tussen gelijkgestemde stedenbouwkundigen versterken aan de vooravond van de Conferentie over Internationale Organisatie van de VN.

In oktober 1946 nam Tyrwhitt deel aan het eerste naoorlogse IFHTP-congres dat de Economische en Sociale Raad van de VN aanspoorde: 'om een onderdeel op te zetten

dat specifiek gericht is op de internationale problemen rondom woningbouw en de planning van de wederopbouw'.² Tot de deelnemers uit 23 landen behoorden Crane en de Nederlandse civiel ingenieur J.P. Thijsse, hoofd van het nieuwe Centraal Planologisch Bureau in Nederlands-Indië. Thijsse was ook hoogleraar stedenbouw op de Technische Hogeschool (TH) in Bandung, en maakte buitenlandse reizen om 'de organisatie en curricula van stedenbouw' in West-Europa te bestuderen.³ Waarschijnlijk nam hij deel aan een bijeenkomst die Tyrwhitt organiseerde op het IFHTP-congres om een comité voor stedenbouwonderwijs op te zetten. Thijsse zal vast en zeker Tyrwhitt's artikel 'Training the Planner in Britain' in de IFHTP-nieuwsbrief hebben gelezen.⁴

In 1947 publiceerde APRR het door Tyrwhitt geredigeerde *Patrick Geddes in India*.⁵ Tyrwhitt hoopte dat met dit boek de relevantie van Geddes' stedenbouwkundige principes zou worden aangetoond, zowel voor de wereldwijde

2
IFHTP News Sheet IV
(1947), 3.

3
P.K.M. Van Roosmalen, 'Expanding Grounds. The roots of spatial planning in Indonesia', in: F. Colombijn en M. Barwegen (red.), *The History of the Indonesian City before and after Independence* (Jogjakarta: Ombak, 2005), 75-117.

4
Jaqueline Tyrwhitt, 'Education of Planners in Great Britain', *IFHTP News Sheet* (december 1947), 209-213.

curriculum of planning' in Western Europe.³ He probably attended a meeting Tyrwhitt organised at the IFHTP congress to form a committee on Education for Planners. Thijsse surely would have read Tyrwhitt's article 'Training the Planner in Britain' in the IFHTP newsletter.⁴

Concurrently, APRR published in 1947 Tyrwhitt's edited volume, *Patrick Geddes in India*.⁵ Tyrwhitt clearly hoped this book would demonstrate the relevance of Geddes's town planning principles to the worldwide task of urban reconstruction and the realisation of a new world order based on cooperation that the UN would foster.

UN Technical Assistance Programme in Housing and Town Planning

In 1947 Crane advised the UN Department of Social Affairs on establishing a programme for housing, building and town planning, which evolved in tandem with the UN's Expanded Programme of Technical Assistance. The Department charged Crane to lead a Mission of Experts on Low-Cost Housing to assess the situation in South and Southeast Asia. The four members of Crane's mission – Thijsse among them – shared his Geddesian perspective on regional planning.⁶ Their report included many references to Geddes and a long excerpt from Tyrwhitt's *Geddes in India*. The mission's recommendations provided the framework for future UN activities in Asia and the Far East.

Crane's mission⁷ observed that some form of national social and economic planning was underway in each of the countries visited. However, regional planning, 'the physical interpretation of this national policy – the actual use and development of land on a regional basis', was not well established. The mission believed that the UN could be of great service by providing technical assistance in regional planning, for example, by helping establish professional training facilities to address the widespread shortage of skilled personnel.

In 1950, trained personnel was especially scarce in newly independent Indonesia, which had suffered extensive destruction during the Japanese occupation (1942-1945) and the Indo-Dutch war (1945-1949); as a result

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

75

taak van stedelijke herontwikkeling als voor de realisatie van een nieuwe wereldorde, via door de VN gesteunde samenwerking.

Adviescommissie Technische Bijstand van de Verenigde Naties

In 1947 adviseerde Crane de afdeling Sociale Zaken van de VN om een programma te initiëren rond huisvesting, bouwkunde en stedenbouw, dat zich zou ontwikkelen in combinatie met de Adviescommissie Technische Bijstand (UNTAA). Crane kreeg de leiding over een expertmissie voor *Low Cost Housing* om de situatie in Zuid- en Zuidoost-Azië in kaart te brengen. De vier leden van Crane's missie, onder wie Thijsse, deelden zijn op Geddes geïnspireerde visie op ruimtelijke ordening.⁶ Hun rapport bevatte veel verwijzingen naar Geddes en een lang fragment uit Tyrwhitt's *Geddes in India*. De aanbevelingen van het expertteam boden het kader voor toekomstige activiteiten van de VN in Azië en het Verre Oosten.

Crane's team concludeerde dat er in de meeste bezochte landen wel een vorm van nationale, sociale en economische planning bestond.⁷ Echter, ruimtelijke ordening als 'de fysieke interpretatie van dit nationale beleid – het werkelijke gebruik en de ontwikkeling van grond op een regionale basis' was niet goed ingeburgerd. Het team geloofde dat de VN van grote waarde kon zijn door technische assistentie te verlenen bij ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld door te helpen bij het opzetten van professionele opleidingsfaciliteiten, om het grote tekort aan opgeleid personeel het hoofd te bieden.

In 1950 was opgeleid personeel vooral schaars in het pas onafhankelijke Indonesië, dat grote schade had geleden gedurende de Japanse bezetting (1942-1945) en de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945-1949). Door restricties op de toegankelijkheid van hoger onderwijs waren er minder dan 15 professionele stedenbouwkundigen over, om het werk over te nemen van de vertrekkende Nederlanders.

3
P.K.M. van Roosmalen, 'Expanding Grounds. The Roots of Spatial Planning in Indonesia', in: F. Colombijn and M. Barwegen (eds.), *The History of the Indonesian City before and after Independence* (Yogyakarta: Ombak, 2005), 75-117.

4
Jaqueline Tyrwhitt, 'Education of Planners in Great Britain', *IFHTP News Sheet* (December 1947), 209-213.

5
Jaqueline Tyrwhitt (ed.), *Patrick Geddes in India* (London: Lund Humphries, 1947).

6
The other members of the mission were: Robert Gardner-Medwin and Antonio Kayanon. See: R. Gardner-Medwin, 'United Nations and Resettlement in the Far East', *Town Planning Review*, vol. 22 (1951) no. 4, 283-298.

7
Mission of Experts, *Low Cost Housing in South and South East Asia* (New York: UN doc. 51-141241, 1951), 21.

5
Jaqueline Tyrwhitt (red.), *Patrick Geddes in India* (London: Lund Humphries, 1947).

6
Andere leden van de missie waren Robert Gardner-Medwin en Antonio Kayanon. Zie: R. Gardner-Medwin, 'United Nations and Resettlement in the Far East', *Town Planning Review*, jrg. 22 (1951) nr. 4, 283-298.

7
Mission of Experts, *Low Cost Housing in South and South East Asia* (New York: UN doc. 51-141241, 1951), 21.

of restrictions on access to higher education there were fewer than 15 professionals left with town planning expertise to take over from the departing Dutch. Unlike many Dutch citizens, Thijsse stayed in Bandung, lecturing on town planning at the Engineering School, which opened in the former TH as a division of the new Universitas Indonesia (UI). In this capacity he was well placed to assess the nation's training needs. Crane's mission reported that there was an important long-term need for university-based training of planners in the countries visited. Consequently, the mission recommended further study of the issue and UN coordination of arrangements for international cooperation regarding research and training programmes for the region as a whole.

Tyrwhitt and the UN Technical Assistance Programme in Housing and Planning in Asia

The initial charge of the UN programme for housing and planning was to stimulate the international exchange of information on practical, transferable experiences. The vehicle for this project was a bulletin: *Housing and Town and Country Planning*. Tyrwhitt's first chance to work for the UN came in the spring of 1950, when she was hired to write an editorial for Bulletin No. 5.⁸ This marked the beginning of Tyrwhitt's long association with Yugoslavian architect and long-time CIAM member Ernest Weissmann, who, with Crane's support, became Assistant Director of the UN Division of Social Affairs, in charge of the newly established Housing and Town and Country Planning Section in 1951.

Weissmann recognised Tyrwhitt as one of a small group of planners with foreign experience who could contribute to his section's work, which, based on Crane's recommendations, included studies of low-cost housing in tropical areas and the education of planners. Weissmann's section's work programme evolved further in 1953 when the UN adopted another of Crane's recommendations: a specific programme to benefit low-income groups in developing countries based on a comprehensive approach to housing and community improvement.⁹

Ellen Shoshkes

76

Anders dan de meeste Nederlandse burgers bleef Thijsse in Bandung, waar hij stedenbouw doceerde op de ingenieursopleiding binnen de nieuwe Universitas Indonesia (UI), de voormalige TH. Daarmee was hij op de juiste plek om zicht te krijgen op de vraag naar onderwijs. Crane's missie stelde dat er een belangrijke langetermijn-behoefte was aan universitair opgeleide stedenbouwkundigen in de bezochte landen. Het team adviseerde verder onderzoek naar deze kwestie en coördinatie door de VN van de verschillende soorten internationale samenwerking op het gebied van onderwijs- en onderzoeksprogramma's voor de gehele regio.

Tyrwhitt en de Adviescommissie Technische Bijstand in Azië

Aanvankelijk had de Adviescommissie Technische Bijstand van de VN de taak om op internationaal niveau praktische informatie en ervaringen over huisvesting en stedenbouw uit te wisselen.

Het medium voor dit project was een bulletin: *Housing and Town and Country Planning*. Tyrwhitt's eerste kans om voor de VN te werken kwam in het voorjaar van 1950, toen ze werd gevraagd een redactioneel artikel te schrijven voor bulletin nr. 5.⁸ Dit was ook het begin van Tyrwhitt's samenwerking met de Joegoslavische architect en CIAM-lid Ernest Weissmann, die, met steun van Crane, assistent-directeur werd van de afdeling Sociale Zaken van de VN, en als zodanig verantwoordelijk voor de nieuw opgerichte *Housing and Town and Country Planning Section* (1951), die op grond van Crane's aanbevelingen onderzoek moest doen naar betaalbare huisvesting in tropische gebieden en de opleiding van stedenbouwkundigen

Weissmann herkende in Tyrwhitt een van de weinige stedenbouwkundigen met buitenlandse ervaring, die kon bijdragen aan deze sectie. Weissmann's werkprogramma voor de sectie ontwikkelde zich verder in 1953 toen de

8

Jaqueline Tyrwhitt, 'Community Facilities and Services in Large-Scale Housing Schemes', *Housing Building and Planning*, no. 11 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1951).

9

United Nations, 'International Action in Asia and the Far East', *Housing Building and Planning*, no. 9 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1955).

8

Jaqueline Tyrwhitt, 'Community Facilities and Services in Large-scale Housing Schemes', *Housing Building and Planning*, nr. 11 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1951).

When the Indian Government requested assistance with an International Exhibition on Low-Cost Housing, Weissmann recruited Tyrwhitt as project director, both to advise the Indian government on its exhibition and to organise a concurrent regional seminar, where a main topic of discussion would be the education of planners. Tyrwhitt began preparatory work in UN headquarters in June 1953, lining up seminar discussion leaders, including both Crane and Thijsse. Tyrwhitt toured India and Southeast Asia to meet with officials, practitioners and academics concerned with housing and physical planning. In Djakarta she met with the chief Indonesian delegate to the Seminar, Kus Hadinoto, head of the Department of People's Housing. She also spent two days in Bandung with Thijsse.

At the seminar in New Delhi in early 1954, delegates affirmed the importance of comprehensive physical planning as a distinct profession. The challenge was how to introduce planning education in countries where the profession was not yet well established. Thijsse noted that a separate course in town planning was rejected in Indonesia, since 'the need was not only for planners, but also for engineers and architects, so it was thought better to give some extra training in planning in the architectural and engineering courses'.¹⁰ The discussion then considered an *ideal* long-term programme. Tyrwhitt proposed that there are six stages in training a town planner – based on various levels of national readiness – culminating with a specialised degree course 'when everybody has come to realise that now is the time that a-hundred-per-cent planners are absolutely necessary'.¹¹ In making its recommendations, the seminar confirmed that:

Eventually planning schools should be established in each country or State in South-east Asia. The needs of students interested in planning throughout the region are somewhat similar, and this fact should be taken into account in developing the curricula for those schools which are first established, as these will have to serve as 'regional' schools for the time being.¹²

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

77

VN een andere aanbeveling van Crane's missie overnam: een specifiek programma voor lage inkomensgroepen in ontwikkelingslanden, gebaseerd op een inclusieve benadering wat betreft de verbetering van zowel huisvesting als gemeenschappen.⁹

Toen de Indiase regering om hulp vroeg bij de organisatie van een internationale tentoonstelling over betaalbare huisvesting, stelde Weissmann Tyrwhitt aan als directeur van het project, zowel om de Indiase regering te adviseren over de tentoonstelling als om een regionaal seminar te organiseren, met belangrijkste discussiepunt de opleiding van stedenbouwkundigen. Tyrwhitt begon juni 1953 in het hoofdkwartier van de VN met de voorbereidingen en nodigde als sprekers onder andere Crane en Thijsse uit. Vervolgens reisde Tyrwhitt door India en Zuidoost-Azië om politici, praktijkmensen en academici op het vlak van huisvesting en stedenbouw te ontmoeten. In Jakarta ontmoette ze de belangrijkste Indonesische afgevaardigde

voor het seminar, Kus Hadinoto, hoofd van de afdeling voor volkshuisvesting. Ze verbleef ook twee dagen in Bandung met Thijsse.

Op het seminar in New Delhi begin 1954 benadrukten de deelnemers het belang van ruimtelijke ordening als een aparte beroepsgroep. De uitdaging was om dit vakgebied te introduceren in het onderwijs in landen waar nog geen sprake was van professionele ruimtelijke ordening. Thijsse vertelde dat een apart vak in stedenbouw was afgewezen in Indonesië, omdat: 'er niet alleen behoefte was aan stedenbouwers, maar ook aan ingenieurs en architecten, dus werd voorgesteld extra stedenbouwonderwijs te bieden binnen deze opleidingen'.¹⁰ Ook werd gesproken over een ideaal langetermijnprogramma. Tyrwhitt onderscheidde zes fasen in de opleiding tot stedenbouwkundige – gebaseerd op de verschillende nationale niveaus – uitmondend in een gespecialiseerde opleiding voor het moment waarop 'iedereen beseft dat in er deze tijd een absolute

¹⁰ United Nations, 'Training for Town and Country Planning', *Housing Building and Planning*, no. 11 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1957), 100.

¹¹ Ibid., 100-101.

¹² Ibid., 110.

⁹ VN, 'International Action in Asia and the Far East', *Housing Building and Planning*, nr. 9 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1955).

¹⁰ VN, 'Training for Town and Country Planning', *Housing Building and Planning*, nr. 11 (New York: UN Dept. of Economic and Social Affairs, 1957), 100.

Those recommendations – and Tyrwhitt’s typology – were ratified in the subsequent UN Regional Seminar on Training for Town Planning in 1956. This gave rise to Weissmann’s idea of creating a global system of regional research and training institutes. The question now was to find a willing host country.

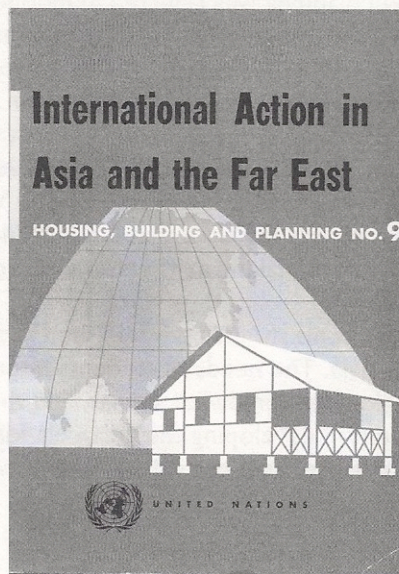
A Planning School in Indonesia

Hadinoto, who became director of the UN sponsored Regional Housing Research Center that opened in Bandung in 1955, had long been interested in establishing a planning school in Indonesia. In early 1956 he began discussing this idea with English planner Kenneth Watts, who had been hired as UNTAA adviser to help prepare a master plan for Djakarta. Tyrwhitt had nominated Watts, an SPRRD alum, for the job; Watts kept Tyrwhitt informed about developments in Indonesia.

In mid-1956, President Sukarno signed an agreement with the US government and foundations to help modernise Indonesian higher education.

The UN bulletin *Housing Building and Planning* no. 9 (1955) reported on the first UN Regional Seminar on Housing and Community Improvement in South and Southeast Asia, in 1954, where a main topic of discussion was the education of planners.¹¹

Het VN bulletin *Housing Building and Planning* nr. 9 (1955) rapporteerde over het eerste VN Regional Seminar on Housing and Community Improvement in Zuid- en Zuidoost-Azië in 1954, waar een van de belangrijkste gespreksonderwerpen de opleiding van stedenbouwers was.

Ellen Shoshkes

noodzaak is voor honderd procent stedenbouwkundigen’.¹¹ In de aanbevelingen van het seminar stond:

Er moeten uiteindelijk stedenbouwopleidingen opgericht worden in elk land of staat in Zuidoost-Azië. Het feit dat de behoeften van studenten in deze regio enigszins vergelijkbaar zijn, moet worden meegenomen in de ontwikkeling van curricula voor de eerst opgerichte scholen, zodat zij in de eerste fase een grotere regio kunnen bedienen.¹²

Deze aanbevelingen werden samen met Tyrwhitt’s indeling bekrachtigd in het eerstvolgende ‘Regional Seminar on Training for Town Planning’ van de VN (1956). Dit was aanleiding voor Weissmann om te denken aan een wereldwijd systeem van regionale opleidingen en onderzoeksinstituten. De vraag was nu om een beschikbaar gastland te vinden.

Een school voor ruimtelijke ordening in Indonesië

Hadinoto, die directeur werd van het door de VN gesponsorde onderzoekscentrum voor regionale huisvesting, geopend in Bandung in 1955, was allang geïnteresseerd in het opzetten van een school voor ruimtelijke ordening in Indonesië. Begin 1956 startte hij gesprekken hierover met de Engelse stedenbouwkundige Kenneth Watts, die als UNTAA-adviseur was ingezet om te helpen met een masterplan voor Jakarta. Tyrwhitt had Watts (een oud-student uit haar tijd in Londen) voor deze baan aangedragen; Watts op zijn beurt hield Tyrwhitt op de hoogte van ontwikkelingen in Indonesië.

In 1956 ondertekende president Soekarno een overeenkomst met de regering van de VS en enkele fondsen om het hoger onderwijs in Indonesië te moderniseren. Dit resulteerde in de oprichting van een onafhankelijk instituut, het latere Instituut Teknologi Bandung (ITB). Hadinoto, lid van de faculteit, greep dit momen-

¹¹
Ibid., 100-101.

¹²
Ibid. 110.

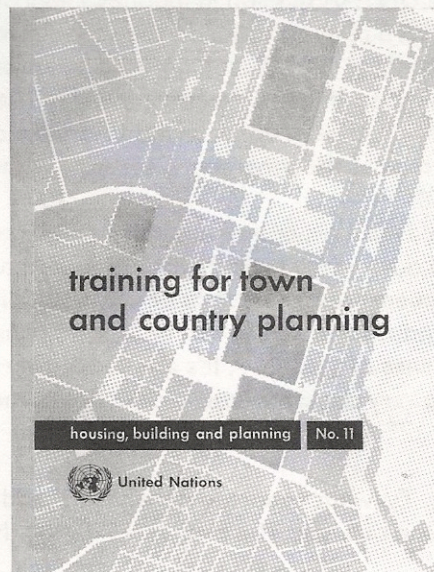
This resulted in the formation of an independent institution, later known as Institut Teknologi Bandung (ITB). Hadinoto, a member of the faculty, recognised the opportunity to propose a planning school as part of this new institution, a pilot for the global system Weissmann envisioned.¹³

Hadinoto found an influential ally in engineer Soefaat, a graduate in planning from the University of Pennsylvania, who returned in 1956 to become Chief of the National Bureau of Town Planning. Soefaat discussed the possibility of getting assistance from the UN and an American university with Weissmann, who lectured at Penn, and Penn professor Martin Meyerson, who was then about to move to Harvard. These discussions continued at Harvard with GSD Dean (and CIAM president) José Luis Sert and Tyrwhitt, who had joined the GSD faculty in 1955.

The emerging UN-Harvard partnership was reinforced by Watts, who had begun traveling around Indonesia to advise on assistance projects and assess training needs. Watts reported to Indonesian government agencies

Tyrwhitt's typology of six stages in training a town planner, proposed at the 1954 UN Regional Seminar, was ratified in the subsequent UN Regional Seminar on Training for Town Planning, in 1956, as reported on in *Housing and Town Planning* no. 11 (1957)

Tyrwhitt's indeling in zes fasen in de opleiding tot stedenbouwkundige, voorgesteld op het Regional Seminar van de VN in 1954, werd bekrachtigd in het eerstvolgende VN Regional Seminar on Training for Town Planning in 1956, zoals vermeld in *Housing and Town Planning* no. 11 (1957)

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

79

tum aan om een school voor ruimtelijke ordening voor te stellen als onderdeel van dit nieuwe instituut, een pilot voor het wereldwijde systeem dat Weissmann voor ogen had.¹³ Hadinoto trof een invloedrijke medestander in ir. Soefaat, een stedenbouwkundige opgeleid aan de universiteit van Pennsylvania, die sinds 1956 hoofd was van het Nationale Bureau voor Stedenbouw. Soefaat overlegde met Weissmann of de VN en een Amerikaanse universiteit het idee zouden ondersteunen. Weissmann gaf les aan Penn University en besprak het plan daar met collega-hoogleraar Martin Meyerson, die net naar Harvard vertrok. Daar werden de gesprekken voortgezet met de Graduate School of Design decaan (en CIAM voorzitter) José Luis Sert en Tyrwhitt, die in 1955 bij de faculteit kwam.

De start van dit VN-Harvard partnerschap werd nog versterkt met Watts, die in Indonesië rondreisde om te adviseren over hulpprojecten en om de behoefte aan opleidingen te peilen.

Watts liet de Indonesische regering en de VN weten dat er inderdaad behoefte was aan een opleiding voor ruimtelijke ordening; hij deed de aanbeveling aan de VN om deze nieuwe opleiding te steunen en te integreren in het ITB. Deze inzet werd nog urgenter in december, toen president Soekarno Nederlandse activa in beslag nam en 50.000 Nederlanders het land verlieten. Slechts een Nederlandse hoogleraar, een architect, bleef over.

In februari 1958 keurde de senaat van de faculteit in Bandung het voorstel goed voor een afdeling ruimtelijke ordening binnen de ingenieursopleiding, en zette Meyerson, Tyrwhitt en William Doebele aan het werk. Hadinoto en Soefaat waren als Indonesische adviseurs bij het VN-Harvardteam betrokken. Ze richtten zich onder meer op thema's als de internationale toepasbaarheid van westerse ruimtelijke-ordeningsideeën, de opleiding van een deel van de staf in het buitenland en het opzetten van voldoende onderzoekscapaciteit om de Zuidoost-

13
In 1956 UNTAA contract-
ed a Penn faculty team
to create an architecture
and planning programme
at a new UN-sponsored
Middle-East Technical
University in Turkey. See:
C. Abrams, *Man's Struggle
for Shelter* (Cambridge,
MA: MIT, 1964), 195-212.

13
In 1956 stelde UNTAA
een team van Penn-staf aan
om een opleiding voor ar-
chitectuur en stedenbouw
op te zetten bij de nieuwe,
door de VN gesponsorde
Middle-east Technical
University in Turkije. Zie:
C. Abrams, *Man's Struggle
for Shelter* (Cambridge,
MA: MIT, 1964), 195-212.

and the UN that he had confirmed the need for a school of planning, and recommended UN assistance to create this school at the new ITB. This institution building effort became more urgent in December, when President Sukarno seized Dutch assets and 50,000 Dutch citizens left the country. Only one Dutch professor, an architect, remained.

In February 1958, the Bandung Faculty Senate approved the creation of a physical planning department in the Engineering School, triggering Meyerson, Tyrwhitt and William Doebele to begin work. Hadinoto and Soefaat served as Indonesian advisors to the UN-Harvard team. The issues they addressed included: transferability of Western physical planning ideas to a Southeast Asian developing country; selection of Indonesian faculty to be trained abroad and return to teach; and creation of a sustainable capacity to engage in research that would serve the Southeast Asian region. They named the new department Regional and City Planning to underscore the importance of regional planning in developing countries.¹⁴

In June 1958, the UNTAA mission in Indonesia approved a seven-year plan for the UN-Harvard team to establish the school. Doebele and Meyerson went to Bandung in 1959, and finalised arrangements to open the school that September. When Tyrwhitt arrived in late December 1959, much of the hard work had been done; taking advantage of her familiarity with the region, she moved the programme forward without difficulty. Tyrwhitt told a friend:

It is so easy here! First I am doing something I find interesting and something I have done many times before: training young and intelligent people in the elements of the practice of urban planning. The simple techniques of conducting a survey and interpreting material and determining the main lines of a plan. . . . It's also extremely interesting for me to see how to vary the same basic techniques to meet the conditions of this country. . . .¹⁵

Before leaving in July, Tyrwhitt reported on what she had accomplished and outlined the next phase of work. The main tasks during the start-up period

Ellen Shoshkes

80

Aziatische regio te bedienen. Ze gaven de afdeling de naam 'regionale en stedelijke planning' mee, om het belang van de regio in ontwikkelingslanden te benadrukken.¹⁴

In juni 1958 accepteerde de UNTAA-missie in Indonesië een zevenjarenplan van het VN-Harvardteam om de school op te zetten. Begin 1959 vertrokken Doebele en Meyerson naar Bandung om de school in september te kunnen openen. Toen Tyrwhitt eind december 1959 aankwam, was veel van het voorbereidende werk gedaan; gebruikmakend van haar bekendheid met het gebied zette ze het programma zonder problemen voort. Ze vertelde een kennis:

Het is zo eenvoudig hier! Ten eerste doe ik iets dat ik interessant vind en al vaak gedaan heb: jonge en intelligente mensen opleiden in de basisbeginselen van de stedenbouwkundige praktijk. De basistechnieken van het maken van een survey, de interpretatie van materiaal, het bepalen van de hoofdlijnen van een plan (...) Het is

ook enorm interessant om te kijken hoe diezelfde basistechnieken aan te passen zijn aan de lokale condities.¹⁵

Voor haar vertrek in juli rapporteerde Tyrwhitt over haar verblijf en gaf ze richting aan de volgende fase. Haar belangrijkste taken waren: 'zorgen dat er goede studenten binnenkomen en hen lesgeven, zorgen voor goede lesruimte en een bibliotheek, uitzetten van een langetermijn-curriculum en het aantrekken van een eerste klas Indonesische faculteit om in het buitenland te worden opgeleid'.¹⁶ Tyrwhitt gaf een lezingenseerie en twee ontwerpstudio's. Studenten maakten een survey van dorpen in de buurt, die de basis vormden voor de afmetingen van de kavels in de plannen voor deze gebieden, ervan uitgaande dat de inwoners hun eigen huizen zouden bouwen met lokale materialen.

Omdat er geen geschreven lesmateriaal was, bedacht Tyrwhitt een slimme en goedkope strategie om provisorische handleidingen te

14

W. Doebele, 'Education for Planning in Developing Countries: The Bandung School of Regional and City Planning', *Town Planning Review*, vol. 33 (1962) no. 2, 104.

15

Jaqueline Tyrwhitt, letter to S. Giedion (18 February 1960). Copy in author's files.

16

Jaqueline Tyrwhitt, 'Final Report, Division of Regional and City Planning, Bandung Institute of Technology, Indonesia, 28 July 1960', archief RIBA: Tyj/33/2.

14

W. Doebele, 'Education for Planning in Developing Countries: The Bandung School of Regional and City Planning', *Town Planning Review*, jrg. 33 (1962) nr. 2, 104.

15

Jaqueline Tyrwhitt, brief aan S. Giedion (18 februari 1960). Kopie in bezit auteur.

16

Jaqueline Tyrwhitt, 'Final Report, Division of Regional and City Planning, Bandung Institute of Technology, Indonesia, 28 July 1960', archief RIBA: Tyj/33/2.

'are: to get good students enrolled and to teach them; to get adequate building space and a good library; to frame the long term curriculum and to enrol a first class Indonesian faculty to be trained abroad.'¹⁶ Tyrwhitt taught an introductory lecture course and two planning studios. Students undertook surveys of nearby villages, which formed a basis for determining plot sizes in the plans they made for these areas, assuming that residents would build their own houses with local materials.

As there were no texts to guide these courses, Tyrwhitt devised a cost-effective strategy to publish provisional manuals; the first one was on survey techniques. To supplement class work with field experiences, Tyrwhitt helped organise paid, summer internships for the students, which were a success. Tyrwhitt also took a special interest in the school's library, to which she donated a large slide collection.

Looking ahead, Tyrwhitt thought: 'The end of 1963 probably represents the first moment that the school could safely make its existence widely known in South East Asia.'¹⁷ To celebrate this final phase, she proposed that a long-discussed UN Seminar on Planning, Training and Research in South East Asia be held there in January 1964.

It is reasonable to believe that by then the need for UNTAO/Harvard guidance of the school's development could be considered to have reached its end. The whole project should be ripe for a new stage of development: the actual setting up of a SE Asian Center for advanced training and research in regional planning.¹⁸

Meyerson wrote Tyrwhitt in July: 'The UN is very pleased with all that you have done and are only astonished, as we all are, at your energy.'¹⁹

Institutionalising the New School

Tyrwhitt collaborated with UN personnel in New York and with Meyerson and Doebele at Harvard to support the new school. She recommended candidates for UN faculty training fellowships and agreed to help oversee their studies; much thought was given to the selection of talents who would

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

publiceren; de eerste ging over de techniek van de survey. Om het klassikaal onderwijs aan te vullen met veldwerk, hielp Tyrwhitt met de organisatie van betaalde zomerstages voor studenten, die zeer succesvol waren. Tyrwhitt richtte haar aandacht ook op de schoolbibliotheek, waaraan ze een grote diacollectie doneerde.

Naar de toekomst kijkend, dacht Tyrwhitt: 'Het eind van 1963 zal waarschijnlijk het eerste moment betekenen waarop de school veilig zijn bestaan in Zuidoost-Azië kan bekend maken.'¹⁷ Om deze laatste fase te vieren, stelde ze voor een allang gepland VN-seminar over ruimtelijke ordening, onderwijs en onderzoek in Zuidoost-Azië in januari 1964 op de school in Bandung te houden.

Op dat moment zal de behoefte aan begeleiding door de VN en Harvard aan zijn eind zijn gekomen. Het hele project zal dan gereed moeten zijn voor een volgende fase: het opzetten van een daadwerkelijk

Zuidoost-Aziatisch centrum voor geavanceerde opleidingen en onderzoek in ruimtelijke ordening.¹⁸

Meyerson schreef Tyrwhitt in juli: 'De VN is zeer tevreden met alles wat u gedaan heeft en we kunnen ons slechts verbazen over uw tomeloze energie.'¹⁹

Het institutionaliseren van de nieuwe opleiding

Tyrwhitt werkte samen met personeel van de VN in New York, en met Meyerson en Doebele op Harvard om de nieuwe school te ondersteunen. Ze droeg kandidaten aan voor VN-fellowships om staf op te leiden en stemde in te helpen met hun studie; bij de selectie werd rekening gehouden met de ambitie dat deze staf later het curriculum zou vormgeven. Tyrwhitt was vooral bezorgd over 'de organisatie van een relevant en financieel kloppend onderzoeksprogramma, zowel om optimaal gebruik te maken

16

Jaqueline Tyrwhitt, 'Final Report, Division of Regional and City Planning, Bandung Institute of Technology, Indonesia, 28 July 1960', RIBA: Tyj/33/2.

17

Ibid.

18

In 1959 the UN Technical Assistance Administration (TAA) was folded into a new Bureau of Technical Assistance Operations (TAO) within a merged Department of Economic and Social Affairs.

19

M. Meyerson, letter to J. Tyrwhitt (8 July 1960), RIBA: Tyj/33/5.

17

Ibid.

18

In 1959 werd de VN Technical Assistance Administration (TAA) ondergebracht in een nieuw bureau Technical Assistance Operations (TAO) binnen het departement van economische en sociale zaken.

19

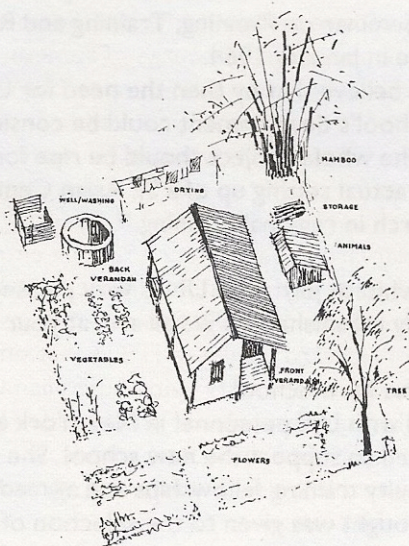
M. Meyerson, Brief aan J. Tyrwhitt (8 juli 1960), archief RIBA: Tyj/33/5.

draw up the detailed curriculum later. Tyrwhitt was particularly concerned about 'the whole question of the organization of a worthwhile and financially sound programme of research, both to make full use of the newly developed skills of returning Indonesian faculty members and to provide them with additional income.'²⁰ She reiterated her previous recommendation that a UNTAO expert be appointed to deal specifically with the research programme.²¹ Tyrwhitt also proposed that Indonesian faculty members in North America on UN fellowships meet at Harvard to review their work. The UN agreed to sponsor the meeting if Tyrwhitt convinced other funding organisations to send their fellows, too, which she did.

Due to the rapport she established with students in Bandung, the chairman of the newly formed Indonesian Planning Students Association wrote Tyrwhitt, in March 1961, asking for help in making contacts, and in setting up their own professional association. Tyrwhitt assured them that their letter would be 'thoroughly discussed' by all future faculty, UN officials and

Students in the planning course taught by Tyrwhitt undertook surveys of nearby villages, which formed a basis for determining plot sizes in the plans they made for these areas, assuming that residents would build their own homes with local materials./

Studenten in de stedenbouwcursus van Tyrwhitt maakten surveys van nabijgelegen dorpen. Deze surveys vormden de basis voor het bepalen van de plotmaten voor hun ontwerpen voor deze gebieden. Daarbij werd er vanuit gegaan dat de bewoners hun huizen zelf zouden bouwen met lokale materialen.

Ellen Shoshkes

van de nieuw ontwikkelde vaardigheden van de terugkerende Indonesische staf als om ze te voorzien van extra inkomsten'.²⁰ Ze herhaalde haar eerdere aanbeveling dat een UNTAO-expert aangesteld moest worden om zich specifiek op het onderzoeksprogramma te richten.²¹ Tyrwhitt stelde ook voor dat Indonesische stafleden die via VN-fellowships in de VS waren, elkaar op Harvard zouden ontmoeten. De VN stemde in met deze bijeenkomst op voorwaarde dat Tyrwhitt andere fondsen zou overtuigen ook hun fellows te sturen, wat ook gebeurde.

Door de goede relatie die ze met studenten in Bandung had opgebouwd, werd Tyrwhitt in maart 1961 door de nieuwe studievereniging *Indonesian Planning Students Association* gevraagd te helpen bij het leggen van contacten en het opzetten van hun eigen beroepsvereniging. Ze verzekerde hen dat hun brief 'uitvoerig besproken' zou worden met alle toekomstige stafleden, VN-beambten en Harvard-staf op de conferentie van Harvard in mei.²²

Tijdens deze conferentie in Harvard bespraken de toekomstige stafleden hun studies, de vakken die op ITB gedoceerd moesten worden, het onderzoeksprogramma en mogelijke vormen van samenwerking. De brief van de studievereniging kreeg speciale aandacht, zoals Tyrwhitt had beloofd, om het belang van institutionele ontwikkeling te onderstrepen. De deelnemers waren het erover eens dat:

(...) het vestigen van het beroepsveld een van de meest ingewikkelde en belangrijkste thema's is, die zich zullen aandienen wanneer de eerste studenten zijn afgestudeerd. Dit is een kwestie waar zowel de staf als de studenten zullen moeten samenwerken (...) op een manier die de cultuur en de instituten in Indonesië ten goede komt.²³

De omstandigheden in Indonesië waren in de daaropvolgende jaren turbulent. Hoewel ze niet direct gebeurtenissen kon beïnvloeden, bleef Tyrwhitt betrokken bij de school. Ze aanvaardde

20 Tyrwhitt, 'Final Report', op. cit. (note 16).

21 Minutes of a meeting with Professor J. Tyrwhitt, 1960. Indonesia – Institute of Town and Regional Planning, RIBA: Tyj/ 33/5.

20 Tyrwhitt, 'Final Report', op. cit (noot 16).

21 Notulen van een bijeenkomst met professor J. Tyrwhitt, 1960. Indonesië – Institute of Town and Regional Planning, archief RIBA: Tyj/ 33/5.

22 Jaqueline Tyrwhitt, conceptantwoord op Moehtadi's brief (30 maart 1961), archief RIBA: Tyj/33/5.

23 Conference for Future Faculty, Harvard University (28-30 mei, 1961), archief RIBA: Tyj/33/1.

Harvard faculty when they conferred at Harvard in May.²²

During the Harvard conference, future faculty discussed their studies, courses to be taught at ITB, their research programme and how best to collaborate. Particular attention was given to the student organisation's letter, as Tyrwhitt promised, to underscore the importance of institutional development. Participants agreed

... that the establishment of the profession was one of the most important and difficult issues that will arise once the first graduates have been produced. This was a matter which both the faculty and the students should cooperate in solving ... in a way that would be most useful in the culture and institutions of Indonesia.²³

Conditions in Indonesia were turbulent during the next several years. Although she was unable directly to influence events, Tyrwhitt remained dedicated to the planning school. She also accepted an invitation from Soejoedi, head of ITB's Architecture Department, to represent them in the US, especially to help their faculty continue to receive training fellowships. Soejoedi wrote:

We would like to be under the patronage of someone not only with authority in architectural and university circles, but with knowledge about the situation of and a warm heart for our school in Bandung. Such a person, dear Professor Tyrwhitt, we thought you to be exactly and without reserve.²⁴

When Meyerson left Harvard in September 1963, he entrusted the significant investment he had made in the Bandung project to Tyrwhitt, who, along with Doebele, replaced him as UN Senior Advisors. Political turmoil prevented the return of Harvard faculty to ITB at that time. Tyrwhitt attempted to build up a 'new continuity' with Australian UNTAO resident advisors, and stayed informed through her quasi-insider status at UN headquarters. But in January 1965, Indonesia withdrew from the UN. In September, a bloody revolt against Sukarno's government drove all foreign agencies out of the country.

Jaqueline Tyrwhitt / Jaqueline Tyrwhitt

83

ook een uitnodiging van Soejoedi, hoofd van ITB's architectuurafdeling, om hen in de VS te vertegenwoordigen, vooral om de staf te helpen *fellowships* te blijven krijgen. Soejoedi schreef:

We zouden graag bescherming genieten van iemand die niet alleen een autoriteit is in kringen van architectuur en de universitaire wereld, maar ook kennis heeft van de situatie hier en onze school in Bandung een warm hart toedraagt. Zo'n persoon, beste Professor Tyrwhitt, vinden we precies en zonder enige twijfel in u.²⁴

Toen Meyerson in september 1963 Harvard verliet, vertrouwde hij de aanzienlijke investering die hij in het Bandungproject had gestoken, aan Tyrwhitt toe, die hem samen met Doebele verving als *senior advisors* voor de VN. De stormachtige politiek van dat moment belette de terugkeer van de Harvard-staf naar ITB. Tyrwhitt trachtte een 'nieuwe continuïteit' op te bouwen met Australische UNTAO-adviseurs,

en bleef geïnformeerd via haar quasi-insider status bij het hoofdkwartier van de VN. In januari 1965 trok Indonesië zich terug uit de VN. In september dreef een bloedige opstand tegen Soekarno's bewind alle buitenlandse agentschappen het land uit.

Ondertussen veranderde ook het regime bij de VN. In juni 1965 werd een *Center for Housing Building and Planning* opgericht met Weissman als directeur (hij ging in 1967 met pensioen). Tyrwhitt behaalde ook langzamerhand haar pensioen op Harvard en wilde zich hoofdzakelijk richten op advieswerk over internationale ontwikkeling. Via de Ford Foundation was ze betrokken bij een nieuwe opleiding voor ruimtelijke ordening in Singapore. Tyrwhitt maakte gebruik van de gelegenheid om Bandung te bezoeken, waar ze tot haar genoegen zag dat het ruimtelijke-ordeningsprogramma van ITB prima draaide. Ruim de helft van de 13 afgestudeerden werkte op het gebied van ruimtelijke ordening, onder wie vier bij het ministerie van

22

Jaqueline Tyrwhitt, draft reply to Moehyadi's letter (30 March 1961), RIBA: Tyj/33/5.

23

Conference for Future Faculty, Harvard University (28-30 May 1961), RIBA: Tyj/33/1.

24

W. Soejoedi, brief aan J. Tyrwhitt (juli 1963), archief RIBA: Tyj/33/5.

Meanwhile, a new regime was also being put in place at the UN. A Center for Housing Building and Planning was established in June 1965 with Weissman as director; he retired in 1967. Tyrwhitt was also phasing into retirement from Harvard and wanted to focus on international development consulting. When she got support from the Ford Foundation in 1967 to advise on the establishment of a new planning programme in Singapore, Tyrwhitt took advantage of the opportunity to visit Bandung, where she was pleased to find the ITB planning programme thriving. More than half of the 13 graduates of the programme were working in the regional planning field, including four with the Ministry of Public Works. Members of the first graduating class founded the Indonesian Planners Association in 1971, electing Kus Hadinoto as chair. The Bandung programme's continuing success testified to the dedication of the Indonesian faculty and the resilience of the institution that Tyrwhitt and the rest of the UN/Harvard team helped to build.

24
W. Soejoedi, letter to
J. Tyrwhitt (July 1963),
RIBA: Tyj/33/5.

Ellen Shoshkes

84

Publieke Werken. Leden van de eerste afgestudeerde groep richtten in 1971 de *Indonesian Planners Association* op en kozen Kus Hadinoto als voorzitter. Het aanhoudende succes van het programma in Bandung getuigde van de toewijding van de Indonesische faculteit en de veerkracht van het instituut dat Tyrwhitt en de rest van het VN-Harvardteam had helpen op te bouwen.

Vertaling: Klaske Havik